യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണ+പ്രകരണം പൂർവാർധമ്)/സർഗം 29

ശ്രീവാല്മീകിരുവാച .
ഇ+ത്യാ-കർണയതി+ സ്വ+സ്ഥ/സമ-ചേതസി രാഘവേ .
വി+ശ്രാന്തേ+ സ്വാത്മനി+ സ്വൈരം/ പരമാനന്ദ-മാഗതേ .. 2

ത+ത്ര+സ്ഥേഷു ച സർവേഷു തേഷൂപ-ശമ-ശാലിഷു .
രാഘവ+സ്യാത്മ-വിശ്രാ+ന്തേഃസ് സ്ഥി+ത്യർഥം വചനാ-മൃതമ് .. 2

വിരരാമ മുനേർ-വാരി സ+സ്യേ+ഷ്വമ്ബു-ധരാ-ദിവ .
അഥ യാതേ മുഹൂർ-താർധേ രാഘവേ+ പ്രതി-ബോധിതേ .. 3

പുനരാഹ തമേ-വാർഥം വസിഷ്ഠോ വദതാംവ് വരഃ .

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

രാമ സമ്യക്/പ്രബു+ദ്ധോ്സി+ സ്വാത്മാന-മസി ലബ്ധ-വാൻ..4

ഏവ-മേവാവ-ലമ്/ബ്യാർഥംൻ തിഷ്ഠ നേഹ പദംങ്ങ് കൃഥാഃ .
ഇദം സംസാരചക്രം ഹി നാഭൗ സംകല്പ-മാ+ത്രകേ .. 5

സംരോധി-തായാം വഹനാ+ദ്രഘു-നന്ദന രു+ദ്ധ്യതേ .
ക്ഷോഭി-തായാം മനോനാ+ഭ്യാ/മിദം സംസാര-ചക്രകമ് .. 6

പ്രയത്നാ+ദ്രോധിത-മപി+ പ്രവഹ+ത്യേവ വേഗതഃ .
പരം പൗരുഷ-മാസ്ഥായ ബലം പ്ര+ജ്ഞാംഞ്ച് ച യു+ക്തിതഃ .. 7

നാഭിം സംസാര-ചക്ര+സ്യ ചിത്തമേവ നിരോധ-യേത് .
പ്രജ്ഞാ-സൗജ+ന്യ/യു+ക്തേന ശാസ്ത്ര-സംവലി-തേന ച .. 8

പൗരുഷേണ/ ന യത്പ്രാപ്തംൻ ന-തത്/ക്വചന ല+ഭ്യതേ .
ദൈ-വൈ-ക/പരതാംൻ ത്യ+ക്ത്വാ ബാല-ബോധോപ-കല്പിതാമ് .. 9

നിജം പ്രയ+ത്ന-മാശ്രിത്യ ചിത്ത-മാദൗ നിരോധ-യേത് .
ആവിരി+ഞ്ചാത്-പ്രവൃ+ത്തേന+ ഭ്രമേണാ+ജ്ഞാന-രൂപിണാ .. 10

അസദേവ സദാ-ഭാസ-മിദ-മാല+ക്ഷ്യത്യേ്നഘ .
അജ്ഞാന+ഭ്രമ-വിസ്താര-മാ+ത്രകാ-കൃതയോ്നഘ .. 11

ഇമേ ദേഹാ+ ഭ്രമ+ന്തീഹ സർവ-ധർമാത്-സമു+ത്ഥിതാഃ .
സംകല്പഃഫ് പുനര+സ്ത്വേവ ദേഹ+സ്യാർഥേ കദാചന .. 12

സുഖ-ദുഃഖ-വിചാരി+ത്വംൻ ന കാര്യം രാമ ധീമതാ .
ദുഃഖ+മ്ലാന-മുഖഃഖ് ക്ലേദീ+ പ്രസന്നാത്/ക്ലേദ-വർജിതാത് .. 13

അപി ചി+ത്ര-നരാദ്-ദേഹ/-നരസ്/തു+ച്ഛ-തരഃസ് സ്മൃതഃ .
ആധി+വ്യാധി-പരി+മ്ലാനേ+ സ്വയംങ്ക്ലേദിനി നാശിനി .. 14

ന തഥാ+ സ്ഥിരതാ ദേഹേ ചി+ത്ര-പുംസോ യഥാ കില .
വിനാശിതോ ഹി ചിത്ര+സ്ഥോ ദേഹോ ന+ശ്യതി നാ+ന്യഥാ ..15

അവ+ശ്യ-നാശോ മാംസാ+ത്മാ+ സ്വയംൻ ദേഹോ വിന+ശ്യതി .
പാലിതഃസ് സുസ്ഥിരാം ശോഭാ-മാദത്തേ ചിത്ര-മാനവഃ .. 16

ദേഹസ്തു പാലിതോ്ഽ+പ്യുച്ചൈർ/ന+ശ്യ+ത്യേവ ന വർധതേ .
തേന+ ശ്രേഷ്ഠ+ശ്ചി+ത്ര-ദേഹോ/ നായം സംകല്പ-ദേഹകഃ .. 17

യേ ഗുണാ+ശ്ചിത്ര-ദേഹേ/ ഹി/ ന തേ സംകല്പ-ദേഹകേ .
ചി+ത്ര-ദേഹാ-ദപി ജഡാ+ദ്യോ്ഽയംൻ തു+ച്ഛ-തരഃഖ് കില .. 18

തസ്മി+ന്മാംസ-മയേ ദേഹേ കൈവാ+സ്ഥാ ഭവതോ്ഽനഘ .
ദീർഘ-സംക+ല്പ/ദേഹോ്ഽയംൻ തസ്മി+ന്നാസ്ഥാ മഹാമതേ .. 19

സ്വപ്ന-സംകല്പ-ജാദ്-ദേഹാ/ദപി തു+ച്ഛ/തരോ+ ഹ്യയമ് .
അല്പ-സംങ്ക്-കല്പജോ ദീർഘ്ഘൈഃസ് സുഖ-ദുഃഖൈർ/ന ഗൃ+ഹ്യതേ .. 20

ദീർഘ-സംങ്ക്-കല്പജ+ശ്ചായംൻ ദീർഘദുഃഖേന ദുഃഖിതഃ .
ദേഹോ ഹി സംകല്പ-മയോ നായ-മസ്തി ന വാസ്തി നഃ .. 21

കിംവ് വ്യർഥ-മേത-ദർഥം ഹി മൂഢോ്ഽയംങ്ക്ലേശ-ഭാജനമ് .
യഥാ ചിത്രമയേ പുംസി+ ക്ഷതേ+ ക്ഷീണേ ന തത്+ക്ഷതിഃ .. 22

തഥാ സംകല്പ-പുരുഷേ/+ ക്ഷതേ+ ക്ഷീണേ ന തത്+ക്ഷതിഃ .
യഥാ മനോ-രാജ്യ-മയേ+ ക്ഷതേ+ ക്ഷീണേ ന തത്+ക്ഷതിഃ .. 23

യഥാ+ ദ്വിതീയേ ശശിനി/+ ക്ഷതേ+ ക്ഷീണേ ന തത്+ക്ഷതിഃ .
യഥാ+ സ്വപ്ന-സമാരമ്ഭേ+ ക്ഷതേ+ ക്ഷീണേ ന തത്+ക്ഷതിഃ .. 24

യഥാ നദ്യാ/തപ-ജലേ+ ക്ഷതേ+ ക്ഷീണേ ന തത്+ക്ഷതിഃ .
സംകല്പ-മാ+ത്ര-രചിതേ പ്രകൃ+ത്യൈവ ച നാശിനി .. 25

തഥാ ശരീര-യ+ന്ത്രോ്ഽസ്മിൻ+ക്ഷതേ+ ക്ഷീണേ ന തത്+ക്ഷതിഃ .
ദീർഘ+സ്വപ്നമയേ+ ഹ്യസ്മിംശ്-ചിത്ത-സംകല്പ-കല്പിതേ .. 26

ഭൂഷിതേ ദൂഷിതേ ദേഹേ ന ഹി കിംചി+ച്ചിതഃഹ ക്ഷതമ് .
ന ചിദന്ത-മുപായാതി നാ+ത്മാ ചലതി രാഘവ .. 27

ന+ ബ്രഹ്മ വികൃതിംയ് യാതി കിംവാ ദേഹ+ക്ഷയേ+ ക്ഷതമ് .
ഭ്രമ+ച്ചക്രോ-പരിഷ്ഠോ ഹി പൂർവ-ചക്രോപ-ചക്രവത് .. 28

യഥാ പ+ശ്യതി ദിക്ചക്രം ഭ്രമ-ദ+ത്യന്ത-മോഹിതഃ .
അകസ്മാ-ദേവ രുഢേന മിഥ്യാ+ജ്ഞാനേന വൽഗതാ .. 29

ത+ത്ര+സ്ഥേന തഥൈ-വേദം ദൃശ്യതേ ദേഹ-ച+ക്രകമ് .
ഭ്രമിതംഞ്ച്+ ഭ്രമ+ദൂപം പത+ദ്രൂപം പ്രപാതി-തമ് .. 30

ഹതംഞ്ച ഹ+ന്യമാനംഞ്ച ദൃ+ശ്യതേ ദേഹ-ച+ക്രകമ് .
ധീരതാ-മല-മാലമ്/ബ്യ ഘന+ഭ്രമ-മിമംൻ ത്യജേത് .. 31

സംകല്പേന കൃതോ ദേഹോ മി+ഥ്യാ+ജ്ഞാനേന സ+ന്നസൻ .
അസ+ത്യേന കൃതംയ് യസ്മാൻ/-ന തത്-സ+ത്യംങ്ങ് കദാചന .. 32

അസദ+ഭ്യുത്ഥിതോ ദേഹോ ര+ജ്ജ്വാമിവ ഭുജംഗ-ധീഃ .
അസ+ത്യാ-മേവ സത്യാംഞ്ച കരോ+ത്യപി ജഗത്/ക്രിയാമ് .. 33

ജഡേന രാമ+ ക്രിയതേ യന്ന തത്/കൃത-മുച്യതേ .
കുർവ+ന്നപി തദാ ദേഹോ/ ന കർതാ+ ക്വചി-ദേവ ഹി .. 34

നിരീ/ഹോ-ഹി ജഡോ ദേഹോ/ നാ+ത്മനോ്ഹ+സ്യാഭി-വാഞ്ഛിതമ് .
കർതാ ന ക+ശ്ചിദേ-വാതോ+ ദ്രഷ്ടാ കേവല-മസ്യ സഃ .. 35

യഥാ ദീപോ നിവാ-തസ്ഥഃസ് സ്വാത്മ+ന്യേവാവ-തിഷ്ഠതേ .
സാക്ഷിവത്-സർവ-ഭാവേഷു തഥാ തിഷ്ഠേജ്-ജഗത്-സ്ഥിതൗ .. 36

യഥാ ദിവസ-കർമാണി ഭാസ്കരഃസ് സ്വസ്ഥ ഏവ സൻ .
കരോ+ത്യേവ-മിമാം രാമ/ കുരു പാർഥിവ-സംസ്ഥിതിമ് .. 37

അസ്മി+ന്ന/സ+ന്മയേ ദേഹ/ഗൃഹേ ശൂ+ന്യേ സമു+ത്ഥിതേ .
സത്താ-മുപഗതേ മി+ഥ്യാ/ബാല-ക+ല്പിത/യ+ക്ഷവത് .. 38

കുതോ്ഹ+പ്യാ/ഗത്യ നിഃസ്-സാരഃസ് സർവ-സജ്ജന-വർജിതഃ .
അഹംങ്ങ്-കാരഃഖ് കുവേ-താലഃഫ് പ്രവിഷ്ടശ്-ചി+ത്ത/നാമകഃ .. 39

അ+സ്യ മാ ഭൃ+ത്യതാംങ്ങ് ഗ+ച്ഛ+ ത്വമഹംങ്ങ്/കാര-ദുർമതേഃ .
അസ്യ ഭൃ+ത്യ-തയാ രാമ നിരയഃഫ് പ്രാ+പ്യതേ ഫലമ് .. 40

സ്വസംങ്ങ്/ക+ല്പ-വിലാസേന ദേഹ-ഗേഹേ ദുരാ-കൃതിഃ .
ഉ+ന്മ+ത്ത/ചി+ത്ത-വേതാലഃഫ് പരിവൽ-ഗതി ലീലയാ .. 41

ശൂന്യംൻ ദേഹ-ഗൃഹം പ്രാപ്യ ചിത്ത-യക്ഷേണ തത്-കൃതമ് .
ഭീതാ യേന മഹാ+ന്തോ്ഹ+പി സമാധി-നിയതാഃസ് സ്ഥിതാഃ..42

ചി+ത്ത-വേതാല-മു+ദ്വാ+സ്യ+ സ്വശരീ-രക-മ+ന്ദിരാത് .
സംസാര-ശൂ+ന്യ-നഗരേ ന ബിഭേതി കദാചന .. 43

ചി+ത്ത-ഭൂതാഭി-ഭൂതേഽസ്മിൻ-യേ ശരീര-ഗൃഹേ രതാഃ .
ചി+ത്രമ+ദ്യാപി തേ കസ്മാ+ദ്ധടിതാ ആത്മ-വത്-സ്ഥിതാഃ .. 44

ഗ്രസ്തേ ചി+ത്ത/പിശാചേന ദേഹ-സദ്മനി യേ മൃതാഃ .
പിശാച+സ്യേവ യാ ബുദ്ധിർ/നാപിശാ+ചസ്യ രാഘവ .. 41

അഹംങ്-കാര-ബൃഹ+ദ്യ+ക്ഷ/ഗൃഹേ ദഗ്ധ-ശരീരകേ .
വിഹര+ന്നാസ്ഥയാ സാധോ ന തു വൈ തത്കില+ സ്ഥിരമ് .. 46

അഹംങ്-കാരാനു-ചരതാംൻ ത്യ+ക്ത്വാ വിത-തയാ ധിയാ .
അഹംകാരാസ്/മൃതിം പ്രാ+പ്യ+ സ്വാത്-മൈവാ+ശ്വ/വലമ്/ബ്യതാമ് ..47

അഹംകാര-പിശാചേന+ ഗ്രസ്താ യേ നിരയൈ/ഷിണഃ .
തേഷാം മോഹ-മദാ+ന്ധാനാംൻ ന മി+ത്രാണി ന ബാ+ന്ധവാഃ .. 48

അഹംകാരോ-പഹ-തയാ ബു+ദ്ധ്യാ യാ+ ക്രിയതേ+ ക്രിയാ .
വിഷ-വ+ല്ല്യാ ഇവ ഫലംൻ തസ്യാഃസ്/ സ്യാൻ-മരണാ+ത്മകമ് .. 49

വിവേക-ധൈ+ര്യ-ഹീനേന+ സ്വാഹംങ്-കാര-മഹോ+ത്സവഃ .
മൂർഖേണാ-ലമ്/ബിതോ യേന നഷ്ട-മേവാശു വി+ദ്ധി തമ് .. 50

അഹംകാര-പിശാചേന വരാകാ യേ വശീ-കൃതാഃ .
ത ഏതേ നരകാ+ഗ്നീനാം രാഘവേ+ന്ധ/നതാംങ് ഗതാഃ .. 51

അഹംകാരോ-രഗോ യസ്യ പരി+സ്ഫൂർ-ജതി കോടരേ .
സ്വദേഹ-പാദപോഽധീരൈ/രചിരേണ നിപാ+ത്യതേ .. 52

അഹംകാര-പിശാചോഽ+സ്മിൻ-ദേഹേ തിഷ്ഠതു യാതു വാ .
ത്വമേന-മാലോ-കയ-മാ/ മനസാ മഹതാംവ് വര .. 53

അവധൂതോ+ ഹ്യവ+ജ്ഞാതശ്-ചേത-സൈവ തിരസ്-കൃതഃ .
അഹംകാര-പിശാ-ചസ്തേ നേഹ കിംചിത്/കരി+ഷ്യതി .. 54

ദേഹാലയേ+ സ്ഫുര+ത്യസ്മിൻ രാമ ചിത്ത-പിശാചകേ .
അ+സ്യാനന്ത-വിലാ-സ+സ്യ/ കിമിവാ-ഗത-മാ+ത്മനഃ .. 55

ചി+ത്ത-യ+ക്ഷാഭി-ഭൂതാനാംയ് യാഃഫ് പുംസാംവ് വിതതാ-പദഃ .
ശ+ക്യ+ന്തേ പരി-സംങ്-ഖ്യാതുംൻ ന-താ വർഷ-ശതൈരപി .. 56

ഹാ ഹാ മൃതോഽസ്മി ദഗ്ധോഽ+സ്മീ+ത്യേതാ വൈ ദുഃഖ-വൃ+ത്തയഃ .
അഹംകാര-പിശാ-ച+സ്യ ശ+ക്തയോഽ+ന്യസ്യ നാനഘ .. 57

സർവ-ഗോഽപി യഥാ-കാശഃസ് സംബ+ന്ധോ നേഹ കേനചിത് .
സർവ-ഗോഽപി തഥൈ-വാത്മാ നാഹംങ്-കാരേണ സംഗതഃ .. 58

യത്-കരോതി യദാ-ദത്തേ ദേഹ-യ+ന്ത്ര-മിദംഞ്ച് ചലമ് .
വാത-ര+ജ്ജു-യുതം രാമ തദഹംകാര-ചേഷ്ടിതമ് .. 59

വ്യ+ക്ഷോത്-പ+ത്തൗ/ യഥാ ഹേതു-രകർ+ത്രപി കിലാമ്/ബരമ് .
ആ+ത്മ-സംസ്ഥസ്/തഥേ-ഹാ+ത്മാ ചി+ത്ത-ചേഷ്ടാസു കാരണമ് .. 60

ആ+ത്മ-സംനിധി-മാ+ത്രേണ+ സ്ഫുര+ത്യാ+ത്ത-വപുർ/മനഃ .
ദീപ-സംൻ-നിധി-മാ+ത്രേണ കു+ഡ്യ-രൂപ-മിവാ-മലമ് .. 61

അപി വി+ശ്ലിഷ്ടയോ രാമ നി+ത്യ/മേവാ+ത്മ/ചി+ത്തയോഃ .
ദ്യാവാ-പൃഥി+വ്യോ-രിവ-കഃസ് സംബ+ന്ധഃഫ് പ്രകടാ+ന്ധയോഃ .. 62

ചപല+സ്പന്ദനേ-രാഭി/രാ+ത്മ/ശ+ക്തി-ഭിരാ-വൃതമ് .
ചി+ത്ത-മാ+ത്മേതി മൗർഖ്യേണ ദൃ+ശ്യതേ രഘു-നന്ദന .. 63

ആ+ത്മാ പ്രകാശ-രൂപോ ഹി നിത്യഃസ് സർവ-ഗതോ വിഭുഃ .
ചിത്തം ശഠ-മഹംങ്-കാരംവ്/ വി+ദ്ധി ഹാർദം ബൃഹ+ത്തമഃ .. 64

ആ-ത്മാസി വസ്തു-തസ്ത്വം ഹി /സർവ+ജ്ഞോ-ന മനോ ഭൃശമ് .
ദൂരേ കുരു മനോ-മോഹംങ് കിമേതേ-നാഭി-സംഗതഃ .. 65

പിശാ-ചോ്പി മനോ രാമ ശൂ+ന്യ-ദേഹ-ഗൃഹേ+ സ്ഥിതഃ .
ഭാവയ+ത്യേഷ ദുഷ്ടാ+ത്മാ മൗന-മുത്തമ സംസ്പൃശൻ .. 66

ഭവ+പ്രദമ-ക+ല്യാണംൻ ധൈര്യ-സർവ+സ്വ/ഹാരിണമ് .
മനഃഫ്-പിശാച-മുത്-സൃജ്യ യോ്സി സ+ ത്വം സ്ഥിരോ ഭവ .. 67

ചി+ത്ത-യ+ക്ഷ-ദൃഢാ+ക്രാ+ന്തംൻ/ ന ശാസ്ത്രാണി ന ബാ+ന്ധവാഃ .
ശക്നു-വ+ന്തി പരി+ത്രാതുംങ് ഗുരവോ ന ച മാനവമ് .. 68

സംശാന്ത-ചിത്ത-വേതാലംങ് ഗുരു-ശാസ്ത്രാർഥ-ബാ+ന്ധവാഃ .
ശക്നു-വ+ന്തി സമു+ദ്ധർതും/ സ്വ+ല്പ-പങ്കാ+ന്മൃഗംയ് യഥാ .. 69

അസ്മിഞ്-ജഗ+ച്ഛൂന്യ-പുരേ സർവ-മേവ+ പ്രദൂഷിതമ് .
ദേഹ-ഗേഹം പ്രമ+ത്തേന ചി+ത്ത-യ+ക്ഷേണ വൽഗതാ .. 70

ചി+ത്ത-വേതാല-വലിതാ സമസ്താ ദേഹ-ഖ+ണ്ഡജാ .
ഇയംഞ് ജഗ-ദര+ണ്യാനീ ശൂന്യാ കസ്യ ന ഭീതയേ .. 71

ജഗ+ന്നഗ+ര്യാ-മ+സ്യാംൻ തു ശാന്ത-ചിത്ത-പിശാച-കമ് .
ദേഹ-ഗേഹംങ് കതിപയൈഃസ്/ സേവ്യതേ സദ്ഭി-രേവ യത് .. 72

ഇഹ സംശ്രൂ-യതേ യാ യാ/ ദിക്/ സൈവ രഘു-നന്ദന .
പ്രമത്ത-മോഹ-വേതാലൈഃഫ്/ പൂർണാ ദേഹ+ശ്മശാന-കൈഃ .. 73

അ+സ്യാംഞ്ച് ജഗ-ദര+ണ്യാ+ന്യാം മു+ഹ്യന്തം മുഗ്ധ-ബാലവത് .
സ്വയ-മാരാ+ധ്യ ധൈ+ര്യാശ/മാ+ത്മ-നാ+ത്മാന-മു+ദ്ധരേത് .. 74

ജഗജ്-ജര-ദരണ്യേ്യ+സ്മിംശ്-ചരദ്-ഭൂത-മൃഗ+വ്രജേ .
ധൃതിംൻ തൃണ-രസൈ/ രാമ/ മാ ഗ+ച്ഛ മൃഗ-പോത-വത് .. 75

അസ്മി+ന്മഹീ-തലാ-ര+ണ്യേ ചര+ന്തി മൃഗ-പോതകാഃ .
ത്വമ+ജ്ഞാന-ഗജം ഭു+ക്ത്വാ സൈം/ഹീംവ് വൃ-ത്തി-മുപാ+ശ്രയ .. 76

അ+ന്യേ നര-മൃഗാ മുഗ്ധാ/ ജമ്ബൂ+ദ്വീപേ+ സ്വജങ്-ഗലേ .
വിഹര+ന്തി യഥാ രാമ/ തഥാ മാ വിഹരാ-നഘ .. 77

അ+ത്യല്പ-കാല-ശിശിരേ കർദ-മാലേപ-ദായിനി .
ന മങ്ക്/ത+വ്യം ബ+ന്ധു-രൂപേ മഹിഷേ-ണേവ പ+ല്വലേ .. 78

ഭോഗാ-ഭോഗാ ബഹിഷ്/കാ+ര്യാ ആര്യ+സ്യാനു-സരേത്-പദമ് .
പ്രവി-ചാര്യ മഹാർഥം- സ്വ/മേക-മാ+ത്മാന-മാ+ശ്രയേത് .. 79

അപ-വി+ത്ര+സ്യ തു+ച്ഛ+സ്യ ദുർ-ഭഗ+സ്യ ദുരാ-കൃതേഃ .
ദേഹ+സ്യാർഥംൻ ന മങ്ക്+ത+വ്യംഞ്ച് ചിന്താ-ചണ്ഡീ സുദാ-രുണാ .. 80

അ+ന്യേന രചിതോ ദേഹോ യ+ക്ഷേ-ണാ+ന്യേന സംശ്രിതഃ .
ദുഃഖ-മ+ന്യ+സ്യ ഭോക്താ+ന്യശ്-ചി+ത്രേയം മൗർഖ്യ-ച+ക്രികാ .. 81

യഥൈക-രൂപാ ഘനതാ ദൃഷ-ദോ്യസ്/ത്യാ+ത്മനസ്/തഥാ .
സത്താ-മാത്രൈക-സാമാ+ന്യാ/ദിതര+സ്യാ+പ്യ-സംഭവാത് .. 82

യഥോപ-ലസ്യ ഘനതാ മാന-സാദി തഥാ+ത്മനഃ .
സത്താ-മാത്രാ-ദഭിന്ന+ത്വാ/ദഭാ-വാദ+സ്യ സംസ്ഥിതേഃ .. 83

യഥോപ-ല+സ്യോപ-ലതാ ഘട+സ്യ ഘടതാ യഥാ .
സത്താ-മാത്രാ-ദഭി+ന്നൈവ മാന-സാദി തഥാ+ത്മനഃ .. 84

അ+ത്രേ-മാമ-പരാംൻ ദൃഷ്ടിം/ മഹാ-മോഹ-വിനാശി-നീമ് .
ശൃണു യാ കഥിതാ പൂർവം/ മമ കൈലാസ-ക+ന്ദരേ .. 85

സംസാര-ദുഃഖ-ശാ+ന്ത്യർഥം ദേവേ-നാർ/ധേ+ന്ദു-മൗലിനാ .
അസ്തീ+ന്ദു-കര/സംഭാര-ഭാസുരഃഫ് പാരഗോ ദിവഃ .. 86

കൈലാസോ നാമ ശൈലേ+ന്ദ്രോ ഗൗരീ-രമണ-മന്ദിരമ് .
ത+ത്രാസ്തേ ഭഗവാ+ന്ദേവോ ഹര+ശ്ച+ന്ദ്ര-കലാധരഃ .. 87

തം പൂജയ+ന്മഹാദേവംൻ തസ്മി+ന്നേവ ഗിരൗ പുരാ .
കദാചി/ദവസംങ് ഗങ്ഗാ/തടേ വിര-ചിതാ+ശ്രമഃ .. 88

തപോർഥം താപസാ-ചാരേ ചിരായ രചിത+സ്ഥിതിഃ .
സിദ്ധ-സംഘാത-വലിതഃഖ് കൃത-ശാസ്ത്രാർഥ-സംഗ്രഹഃ .. 89

*പുഷ്പാർഥം/---- (സ്-യൂ)ത-പുടികഃഫ് പുസ്തക+വ്യൂഹ-സംങ്ഗ്രഹീ .
ഏവംങ്-ഗുണ-വിശിഷ്ട+സ്യ കൈലാസ-വന-കുഞ്ജകേ .. 90

തപഃഫ് പ്രചരതോ രാമ/ മമ കാലോ്ഽ+ത്യ-വർതത .
അഥൈ-കദാ കദാ-ചി+ത്തു ബഹുല+സ്യാഷ്ടമേ ദിനേ .. 91

ഗതേ+ ശ്രാവണ-പ+ക്ഷ+സ്യ രാ+ത്ര്യേ+ഗ്രേ+ ക്ഷയ-മാഗതേ .
ദി+ക്ഷു സംശാ+ന്ത-രൂപാസു/ കാഷ്ഠ-മൗന+സ്ഥിതാ+സ്വിവ .. 92

ഖഡ്ഗ+ച്ഛേ+ദ്യാ+ന്ധ-കാരേഷു കു+ഞ്ജേഷു ഗഹ-നേഷു ച .
ഏതസ്മി+ന്ന+ന്തരേ ത+ത്ര യാമാർധേ+ പ്രഥമേ ഗതേ .. 93

സമാധിംൻ തനുതാംൻ നീത്വാ+ സ്ഥിതോഹം ബാഹ്യ-മ+ഗ്ന-ദൃക് .
അപ+ശ്യംങ് കാനനേ തേജോ/ ഝടി+ത്യേവ സമു+ത്ഥിതമ് .. 94

ശു+ഭ്രാ+ഭ്ര-ശത-സംങ്-കാശംഞ് ചന്ദ്ര-ബിമ്ബ-ഗണോ-പമമ് .
പ്രകടീ-കൃത-ദി+ക്കു+ഞ്ജ തദാ-ലോക്യ മയാ+ സ്മയാത് .. 95

അന്തഃഫ്-പ്രകാശ-ശാലി+ന്യാ ബഹിർ/ദൃഷ്ട്യാവ-ലോകിതമ് .
യാവത്/പ+ശ്യാമി തം സാനും/ പ്രാപ്ത+ശ്ച+ന്ദ്ര-കലാധരഃ .. 96

ഗൗരീ-കരാർ/പിത-കരോ നന്ദി+പ്രോത്-സാരിതാ+ഗ്രഗഃ .
ശിഷ്യാൻഥ്.സംബോ+ധ്യ ത+ത്ര+സ്ഥാൻ/ഗൃഹീ+ത്വാർഘ്യം സുസംയ്-യതഃ .. 97

അഗമം സുമനാസ്-തസ്യ ദൃഷ്ടി-പൂത-മഹം പുരഃ .
ത+ത്ര പുഷ്പാ+ഞ്ജലിംൻ ദ+ത്ത്വാ ദൂരാ-ദേവ+ ത്രിലോ-ചനഃ .. 98

ദ+ത്താർ/ഘ്യേണ മയാ ദേവഃസ്/ സംപ്രണ+മ്യാഭി-വന്ദിതഃ .
തത+ശ്ച+ന്ദ്ര+പ്രഭാ-സഖ്യാ ഋജ്-വ്യാ ശീത-ലയാ തയാ .. 99

ദൃശാ സർവാർതി-ഹാരി+ണ്യാ ചിര-മസ്+(മി-ആ)സ്/പദീ-കൃതഃ .
പുഷ്പ-സാനൂപ-വിഷ്ടായ തസ്മൈ/+
ത്രൈലോ+ക്യ/സാ+ക്ഷിണേ ..100

അർഘ്യം പുഷ്പംൻ തഥാ പാദ്യ/മ+ഭ്യു-പേത്യാർ/പിതം മയാ .
മന്ദാര-പുഷ്പാ+ഞ്ജലയോ വികീർണാ ബഹവഃഫ് പുരഃ .. 101

നാനാ-വിധേർ/നമസ്-കാരൈഃസ്/
സ്തോ+ത്രൈശ്-ചാ+ഭ്യർചിതഃശ് ശിവഃ .
തതോ ഭഗവതീ ഗൗരീ താദൃശ്-യൈവ സപര്യയാ .. 102

സംപൂജിതാ സഖീ-യു+ക്താ ഗണ-മണ്ഡലികാ തഥാ .
പൂജാന്തേ പൂർണ-ശീതാംശു/രശ്മി-ശീതലയാ ഗിരാ .. 103

ത+ത്രോപ-വിഷ്ടം പ്രോവാച മാമർ/ധേ+ന്ദു/കലാധരഃ .
ബ്രഹ്മൻ/പ്രശമ-ശാലിന്യഃഫ് പ്രാപ്ത-വിശ്രാ+ന്തയഃഫ് പദേ .. 104

കച്ചിത്-കല്യാണ-കാരി+ണ്യഃസ് സംവി-ദസ്തേ+ സ്ഥിതാഃഫ് പരേ .
കച്ചി+ത്ത-പസ്തേ നിർവിഘ്നംങ് കല്യാണ-മനുവർതതേ .. 105

ക+ച്ചിത്-പ്രാ+പ്യ-മനു+പ്രാപ്തംങ് കച്ചി+ച്ഛാ+മ്യ+ന്തി ഭീതയഃ .
ഏവംവ്-വാദിനി ദേവേശേ സർവ-ലോകൈക-കാരിണി .. 106

ഗിരാനു-നയ-ശാലി+ന്യാ മയോ+ക്തം രഘു-നന്ദന .
ത്ര്യക്ഷാനു+സ്മൃതി-ക+ല്യാണ/വതാ-മിഹ മഹേ+ശ്വര .. 107

ന കിംചി-ദപി ദുഷ്പ്രാപംൻ ന ച കാ+ശ്ചന ഭീതയഃ .
ത്വദനു+സ്മരണാ-ന+ന്ദ/പരി-ഘൂർണിത-ചേതസാമ് .. 108

ന തേ സന്തി ജഗത്/കോശേ+ പ്രണമ+ന്തി ന യേ പുനഃ .
തേദേ-ശാ+സ്തേ/ ജന-പദാസ്/താദി-ശ+സ്തേ-ച പർവതാഃ .. 109

ത്വദനു+സ്മരണ്ണൈ/കാന്ത/-ധിയോ യ+ത്ര+ സ്ഥിതാ ജനാഃ .
ഫലം ഭൂത+സ്യ പു+ണ്യ+സ്യ വർത-മാന+സ്യ സേചനമ് .. 110

തനോതി ചൈ+ഷ്യതോ ബീജംൻ ത്വദനു+സ്മരണം പ്രഭോ .
ജ്ഞാനാ-മൃതൈക-കലശോ ധൃതി+ജ്യോത്സ്നാനി-ശാകരഃ .. 111

അപ-വർഗ-പുര+ദ്വാരംൻ ത്വദനു+സ്മരണം പ്രഭോ .
ത്വദനു+സ്മരണോ-ദാര/ചിന്താ-മണി-മതാ മയാ .. 112

സർവാസാ-മാപദാം മൂർധ്നി/ ദ+ത്തം ഭൂതപതേ പദമ് .
ഇ+ത്യു+ക്ത്വാ സു+പ്രസന്നംൻ തം ഭഗവന്തം മഹേശ്വരമ് .. 113

അവോചം പ്രണതോ ഭൂ+ത്വാ യ+ദ്രാമ തദിദം ശൃണു .
ഭഗവംസ്/ത്വത്പ്രസാദേന പൂർണാ മേ സകലാ ദിശഃ .. 114

കിംൻതു പൃ+ച്ഛാമി ദേവേശ സംൻ-ദേഹേ തത്ര നിർണയമ് .
ബ്രൂഹി+ പ്രസന്നയാ ബു+ദ്ധ്യാ ത്യ+ക്തോ+ദ്വേഗ-മനാ-മയമ് .. 115

സർവ-പാപ+ക്ഷയ-കരം സർവ-ക+ല്യാണ-വർധനമ് .
ദേവാർചന-വിധാനംൻ തത്/കീദൃശം ഭവതി+ പ്രഭോ .. 116

ഈശ്വര ഉവാച .

ശൃണു+ ബ്ര+ഹ്മവിദാം ശ്രേഷ്ഠ/ ദേവാർചന-മനു+ത്തമമ് .
വദാമി മു+ച്യതേ യേന കൃതേന സകൃ-ദേവ ഹി .. 117

ക+ച്ചിദ്-വേ+ത്സി മഹാ-ബാഹോ ദേവഃഖ് കഃസ് സ്യാദിതി+ ദ്വിജ .
ന ദേവഃഫ് പുണ്ഡരീ-കാ+ക്ഷോ ന-ച ദേവസ്/ത്രിലോ-ചനഃ .. 118

ന ദേവഃഖ് കമലോദ്/ഭൂതോ/ ന ദേവ+സ്ത്രി/ദശേ+ശ്വരഃ .
ന ദേവഃഫ് പവനോ നാർകോ നാനലോ ന നിശാ-കരഃ .. 119

ന+ ബ്രാ+ഹ്മണോ നാ്വ-നിപോ/ നാഹംൻ ന+ത്വംൻ ദ്വിജോ+ത്തമ .
ന ദേവോ ദേഹ-രൂപോ ഹി/ ന ദേവ+ശ്ചിത്ത-രൂപ-ധൃക് .. 120

ന ദേവഃഖ് കമലാ-രൂപീ നാപി ദേവോ ഭവേ+ന്മതിഃ .
അകൃ+ത്രിമ/മനാ+ദ്യ+ന്തംൻ ദേവനംൻ ദേവ ഉ+ച്യതേ .. 121

ആകാ-രാദി-പരി+ച്ഛിന്നേ മിതേ വസ്തുനി തത്-കുതഃ .
അകൃ+ത്രിമ/മനാ+ദ്യ+ന്തംൻ ദേവനംഞ്ച് ചി+ച്ഛിവംവ് വിദുഃ .. 122

തദേവ ദേവ-ശബ്ദേന ക+ഥ്യതേ തത്/പ്രപൂജ-യേത് .
തദേ-വാസ്തി യതഃസ് സർവം/ സത്താ-സത്താ+ത്മ-രൂപധൃക് .. 123

അ+ജ്ഞാത-ശിവ-ത+ത്ത്വാനാ-മാകാരാ+ദ്യർചനംങ്ങ് കൃതമ് .
യോജനാ+ധ്വ+ന്യ-ശ+ക്ത+സ്യ+ ക്രോശാ+ധ്വാ പരി-ക+ല്പ്യതേ .. 124

ഇയ+ത്താദി/പരി+ച്ഛി+ന്നം രു+ദ്രാദേഃഫ് പ്രാ+പ്യതേ ഫലമ് .
അകൃ+ത്രിമ-മനാ+ദ്യ+ന്തം ഫല-മാനന്ദ ആത്മനഃ .. 125

അകൃ+ത്രിമ-ഫലംൻ ത്യ+ക്ത്വാ യഃഖ് കൃ+ത്രിമ-ഫലംവ് വ്രജേത് .
ത്യ+ക്ത്വാ സ മന്ദാര-വനംങ്ങ് കാര+ഞ്ജംയ് യാതി കാനനമ് ..126

ബോധഃസ് സാമ്യം/ ശമ ഇതി/ പുഷ്പാ+ണ്യ+ഗ്രാണി ത+ത്ര ച .
ശിവംഞ്ച് ചി+ന്മാത്ര-മമലം പൂ+ജ്യം പൂജ്യ-വിദോ വിദുഃ .. 127

ശമ-ബോധാ-ദിഭിഃഫ് പുഷ്പൈർ/ദേവ ആ+ത്മാ യദർ/ച്യതേ .
ത+ത്തു ദേവാർ-ചനംവ് വിദ്ധി നാകാ-രാർചന-മർചനമ് .. 128

ആ+ത്മ/സംവി+ത്തി-രൂപംൻ തു+ ത്യ+ക്ത്വാ ദേവാർ/ചനംഞ്ച് ജനാഃ .
കൃ+ത്രിമാർ/ചാസു യേ സക്താ+ശ്ചിരംങ്ങ് ക്ലേശം ഭജന്തി തേ .. 129

ജ്ഞാത+ജ്ഞേയാ ഹി-യേ സ+ന്തോ/ ബാല+ക്രീഡോ-പമംഞ്ച് ച തേ .
ആത്മ+ധ്യാനാ-ദൃതേ+ ബ്ര+ഹ്മൻ/കുർവ+ന്തോ ദേവ-പൂജനമ് .. 130

ആത്-മൈവ ദേവോ ഭഗവാഞ്ച്/ഛിവഃഫ് പരമ-കാരണമ് .
ജ്ഞാനാർച-നേനാ-വിരതം പൂജനീയഃസ് സസർ/വദാ .. 131

ത്വമേത+ച്ചേതനാ-കാശ-മാ+ത്മാനംഞ്ച് ജീവ-മ+വ്യയമ് .
സ്വഭാവംവ് വിദ്ധി ന+ ത്വന്യഃഫ് പൂജ്യഃഫ് പൂജാ+ത്മ/പൂജനമ് ..132

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ചേതനാ-കാശ-മാ+ത്രാ+ത്മ യഥാ ജഗദിദം പ്രഭോ .
യഥാ ത+ച്ചേതന+സ്യൈവ ജീവാ-ദി+ത്വംൻ ത-ദു+ച്യ-താമ് .. 133

ഈശ്വര ഉവാച .

ചി(ദ്+വ്യോ)മൈവ കിലാസ്-തീഹ പാരാ-വാര-വിവർജിതമ് .
സർവ+ത്രാ/സംഭവ+ച്ചേ+ത്യംയ് യത്-ക+ല്പാ+ന്ത്യേ/വ-ശി+ഷ്യതേ .. 134

യദ്യത്-സ്വയം പ്രകചതി തസ്യ+ സ്വക-ചന+സ്യ തു .
സ്വയംയ് യത്-സ്പ+ന്ദിതംൻ നാമ തേനേദംഞ്ജ് ജഗ-ദി+ത്യലമ് .. 135

ഇ+ത്യേവം സ്വപ്ന-പുരവജ്-ജഗദ്/ഭാതി ചിദാ+ത്മകമ് .
ഏവംഞ്ജ് ചിദ്-വ്യോമ-മാ+ത്രാ+ത്മ ജഗ-ദ+ച്ഛംൻ ന ഭിത്തി-മത് ..136

അ+ത്യ+ന്താ/സംഭവാ+ച്ചേ+ത്യം/ ദൃ+ശ്യംഞ്ജ് ചിദ്-വ്യോമ-മാത്രകമ് .
ചി+ത്ത്വാത്/കചതി സർ/ഗാദൗ യത്തജ്-ജഗ-ദിതി+ സ്മൃതമ് .. 137

തസ്മാത്-സ്വപ്ന-പുരാ-കാരംയ് യദിദം ഭാസതേ ജഗത് .
തത്ര ചി+ദ്വ്യോമ-മാ+ത്രാ+ത്മ/+ന്യ+ന്യതാ നാമ കാ കുതഃ .. 138

ചി+ന്മാ+ത്ര-മേവ ഗിരയ+ശ്ചി+ന്മാത്രംഞ്ജ് ജഗദമ്/ബരമ് .
ചി+ന്മാ+ത്ര-മാ+ത്മാ ജീവ+ശ്ച ചി+ന്മാത്രം ഭൂത-സംതതിഃ .. 139

ചി+ദ്വ്യോമ-മാ+ത്രാദി-തരത്-സർഗാദൗ സർവ-വേദനേ .
ഭിന്ന+സ്വർഗേ പുരേ വാപി കിം സംഭ-വതി ക+ഥ്യതാമ് ..140

ആകാശം പരമാ-കാശം ബ്ര+ഹ്മാ-കാശംഞ്ജ് ജഗച്ചിതിഃ .
ഇതി പര്യാ-യനാ-മാനി ത+ത്ര പാദപ-വൃ+ക്ഷവത് .. 141

ഏവംൻ ദ്വൗ/ സ്വപ്ന-സംക+ല്പ/മായാഭിഃസ് സ്വനു-ഭൂയതേ .
തദാ കില ചിദാ-കാശ-/മേവ ഭാതി ജഗ+ത്തയാ .. 142

യഥൈതത്-സംവിദാ-കാശം സ്വപ്നേ ഭാതി ജഗ+ദ്വപുഃ .
തഥേദംഞ്ജ് ജാ+ഗ്ര-ദാ+ഖ്യേ/പി+ സ്വപ്നേ ഭാതി തദേവ നഃ .. 143

യഥാ+ സ്വപ്ന-പുരേ ചിത്ഖംവ് വർജ-യി+ത്വേ/തരത്-ക്വചിത് .
ന കിംചിത്-സംഭവ+ത്യേവംഞ്ജ് ജാ+ഗ്ര+ത്യേവം മഹാ-ചിതഃ .. 144

യതോ ന സംഭവ+ത്യ+ന്യ/+ച്ചേ+ത്യംങ്ങ് കിംചി+ത്തതോ/ഖിലമ് .
ചിത്തം സംചേ+ത്യ-മ+പ്യേത/ദചേ+ത്യം സ+ജ്ജഗത്-സ്ഥിതമ് .. 145

പരമാ+കാശ-കലനംൻ ത്രിജഗത്+സ്വയ-മു+ത്ഥിതമ് .
സ്വപ്ന-വദ്-വിദ്ധി ചി+ദ്വ്യോമ്നി/ ന+ത്വേ-തദ്-ദ്വൈത/വത്-സ്ഥിതമ് .. 146

യഥാ ചി+ദ്വ്യോമ-മാ+ത്രാ+ത്മ+ സ്വപ്നേ ഘട-പടാ-ദികമ് .
സർ/ഗാദാ-വേവ സർഗോ/യംൻ തഥാ ചി+ദ്വ്യോമ-മാത്രകമ് .. 147

ശുദ്ധസം-വി+ത്തി/മാത്ര+ത്വാ/ദൃത്യേ/+ന്യത്-സ്വപ്ന-പ+ത്തനേ .
യഥാ ന വി+ദ്യതേ കിംചിത്-തഥാസ്മിൻ-ഭുവന+ത്രയേ .. 148

യാഃഖ് കാ+ശ്ചന ദൃശോ യേ/ യേ ഭാവാ-ഭാവാ+സ്ത്രി/കാലഗാഃ .
സദേശ-കാല-ചി+ത്താസ്/തത്-സർവംഞ്ച് ചിദ്ദ്യോമ-മാത്രകമ് .. 149

സ ഏഷ ദേവഃഖ് കഥിതോ യഃഫ് പരഃഫ് പരമാർ/ഥതഃ .
യസ്ത്വം സോ്ഹ-മശേഷംവ് വാ ജഗദേവ ച-യോ്ഖിലഃ .. 150

സർവ+സ്യ വസ്തു-ജാത+സ്യ ജഗതോ്+ന്യ+സ്യ തേ മമ .
ദേഹോ ഹി ചേതനാ-കാശേ പരമാത്-മൈവ നേതരത് .. 151

സംകല്പനേ+ സ്വപ്ന-പുരേ ശരീരംഞ്ച്-
ചി+ദ്ദ്യോമ-തോ്+ന്യ+ന്ന യഥാ+സ്തി കിംചിത് .
തഥേഹ സർഗേ+ പ്രഥമൈ/കർ/സഗാ+
ന്മുനേ പ്രഭൃ+ത്യസ്തി ന രൂപ-മ+ന്യത് .. 152

ഇ+ത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ നിർവാണ+പ്രകരണേ
പൂർവാർധേ ജഗതഃഫ് പരമാത്മ-മയത്വ-വർണനംൻ നാമൈ-കോന+ത്രിംശഃസ്
സർഗഃ ..29 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
20.11.2023